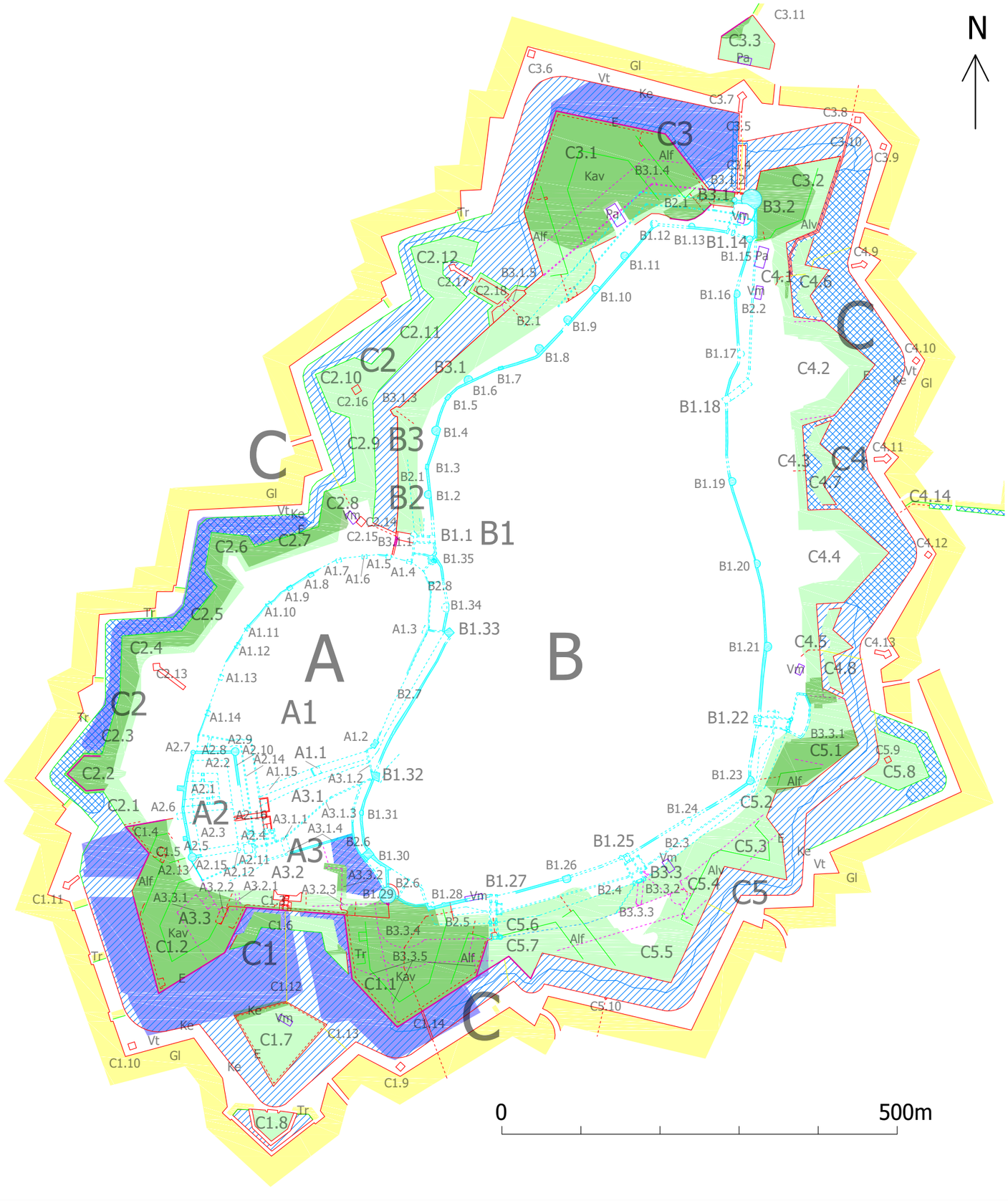

KESKAEGSETE KINDLUSTUSTE ELEMENDID:

kivimüürid (arheoloogilised)

kivimüürid (maapinnal, hooneseintena kasutatud osades oletuslikud)

UUSAEGSETE KINDLUSTUSTE ELEMENDID
(täismahus väljaehitatud kujul u 1800):

muldkindlustused

muldkindlustused (maapinnal)

veeta/veega vallikraav

vallikraav (nähtav osa)

glassiivall (osaliselt hävinud, osaliselt arheoloogiliselt leitav)

kivimüürid

kivimüürid (nähtav osa)

pinnasest nõlvad

maa-alused ruumid

sillad

kindlustustega seotud hooneid
(Pa - püssirohuait, Vm - vahimaja)

uusaegsete kindlustuste varasema etapi (16. - 17. saj.) võimalikud säilinud ehitised

uusaegsete kindlustuste elemente:
Kav - kavaljeer, Alf - alumine flank, Alv - alumine vall,
E - eskarp(müür), Ke - kontreskarp(müür),
Vt - varjatud tee, Tr - traavers, Gl - glassiivall ja -müür

MÄRKUSED:

Märkus 1: Kindlustuste eksplikatsioon vt eraldi lehtedel. Omaette numbriga on välja toodud vaid olulisemad kaitseehitiste osad (nt tornid, bastionid jt omaette ehitisena tajutavad kindlustused), st nimekiri pole ammendav (nt ei ole eraldi toodud erinevaid ringmüürilõike).

Märkus 2: Plaan hõlmab mitte kõiki kunagi eksisteerinud kaitseehitisi, vaid neid, millest on või (kasvõi teoreetiliselt) saavad olla säilinud mingid ehitusosad (sh arheoloogiliselt/ehitusarheoloogiliselt tuvastatavad). Kaitseeehitiste varasemate etappide kõigist ehitistest puuduvad täpsed andmed. Kindlustused on plaanil edasi antud üldistatult tuginedes ajaloolistele plaanidele ja arheoloogilistele andmetele ning seniste uurijate järeldustele. Tegelikud asendid tuleb vajadusel täpsustada uuringutega. Kindlustuselementide tegelik hulk on kindlasti suurem. Seega pole võimalik esitada kindlustuste ammendavat loetelu ega plaani, kuid kindlustuste üldine territoorium ja põhielemendid on siiski suhteliselt hästi teada ja lokaliseeritavad. Keskaegsete kindlustuste kujutamisel on kasutatud peamiselt Rein Zobeli uurimistulemusi.

Märkus 3: Uusaegsete kindlustuste vallikraavi sise- ja väliskalda massiivsed müürid (st eskarp- ja kontreskarpmüürid) on arheoloogiliselt peaaegu täismahus säilinud. Vallikraavi väliskaldal asuvad väiksemad ja kõrgemal asuvad eesvallidega seotud ja muud müürid on paiguti samuti säilinud, kuid enamalt jaolt siiski hävinud. Plaanil ei ole näidatud muldkindlustuste peal olevaid väiksemaid müüre nagu suurtükiplatvormide alusmüürid ja rinnatise sisekülje tugimüürid. Maa all on säilinud ka muldkindlustuste maa-alused osad ja vallikraavide pinnasega täidetud süvendid. Väärtus on ka muldkindlustuste muldkeha koos säilinud reljeefiga, mida plaanil on edasi antud vaid tinglikult. Uusaegsete kindlustuste kujutamisel on joonise autor lähtunud oma uurimistulemustest.

TALLINNA VANALINNA AJALOOLISTE KAITSEEHITISTE PÕHIELEMENDID

M-ta
07.2022
Ragnar Nurk (TLPA MKO)